

ADVIES 84

OPRICHTING VAN HET INTERN VERZELFSTANDIGD AGENTSCHAP
'INSTITUUT VOOR INNOVATIE DOOR WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE'

22 januari 2004

INHOUD

1. SITUERING 3
2. ADVIES 3

ADVIES BIJ HET

VOORONTWERP VAN DECREET M.B.T. DE OPRICHTING VAN HET INTERN VERZELFSTANDIGD AGENTSCHAP 'INSTITUUT VOOR INNOVATIE DOOR WETENSCHAP EN TECHNOLOGIE' IN HET KADER VAN BETER BESTUURLIJK BELEID

1. SITUERING

Op 19 december 2003 gaf de Vlaamse regering haar principiële goedkeuring aan het voorontwerp van decreet tot oprichting van het intern verzelfstandigd agentschap (IVA) met rechtspersoonlijkheid 'Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie' (IWT). De oprichting van deze IVA kadert in het project Beter Bestuurlijk Beleid (BBB) waarbij 13 beleidsdomeinen binnen de Vlaamse administratie worden geherstructureerd.

Minister Dirk Van Mechelen vraagt nu de VRWB om advies bij dit voorontwerp van decreet. Ook de Raad van Bestuur van het IWT en de SERV worden hierover om advies gevraagd. Na deze adviesronde moet het voorontwerp van decreet nog voorgelegd worden aan de Raad van State.

Voorliggend ontwerp-advies herhaalt het VRWB-standpunt, dat al eerder op 14 november 2003 in een brief van VRWB-voorzitter Karel Vinck werd meegedeeld aan minister-president Bart Somers en voogdijminister Dirk Van Mechelen. Dit standpunt werd op basis van het bij de vraag om advies gevoegde dossier verder uitgewerkt door de commissie Technologiebeleid.

2. ADVIES

2.1. De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid onderschrijft de actie van de Vlaamse regering inzake Beter Bestuurlijk Beleid. In dit project kadert het voorliggende voorontwerp van decreet, waarbij het Instituut voor Innovatie door Wetenschap en Technologie (IWT) een intern verzelfstandigd agentschap wordt met rechtspersoonlijkheid. Eigen aan een IVA is dat de leidende ambtenaar een mandaatfunctie is en door de Vlaamse regering wordt aangeduid, en dat de Raad van Bestuur vervangen wordt door een adviescomité. IVA's blijven dus onder het directe gezag en de volle verantwoordelijkheid van de bevoegde minister.

2.2. De VRWB begrijpt de onderliggende rationale niet van dit voorstel. Integendeel de VRWB is **unaniem** voorstander van een statuut van Extern Verzelfstandigd Agentschap (EVA), met behoud van een Raad van Bestuur, voor het IWT en brengt hiervoor als belangrijkste argumenten aan:

- * Het is belangrijk dat de besluitvorming in het IWT volkomen onafhankelijk en transparant is. Een onafhankelijke Raad van Bestuur kan dit het best waarborgen en elke zweem of vermoeden van mogelijke politisering ontkrachten.
- * Het IWT beheert een omvangrijke enveloppe van middelen voor steun aan het wetenschappelijk onderzoek. Door de grote mate van objectivering die bij de steunverlening door het IWT steeds werd nagestreefd en die ook als dusdanig door de 'klanten' werd gepercipieerd, heeft het IWT in de loop der jaren een grote geloofwaardigheid verworven.
- * De IVA-structuur betekent voor het IWT een grote stap terug in het verleden, van vóór 1991 toen de fondsen voor industrieel onderzoek door de administratie werden beheerd, met veel tijd in beslagnemende administratieve procedures. De oprichting in 1991 van het onafhankelijke IWT werd toen als zeer positief beschouwd en de uitstekende resultaten van de IWT-werking bewijzen dat toen de juiste beslissing werd genomen.
- * Conform het BBB-concept, kan een IVA alleen maar instaan voor uitvoerende opdrachten. Een instelling als het IWT, waar programma's worden geconcipeerd en met bovendien een erg complex besluitvormingsproces - waar in elke beslissing ook impliciet een '*de facto* oordeel' zit vervat -, kan dan ook moeilijk een louter uitvoerende functie hebben. Beleidsvoorbereiding en -uitvoering moeten er blijven samengaan, en dat kan beter in een EVA.
- * Een denkpiste om het Raadgevend Comité toch voldoende impact te laten hebben, was om het advies van dit comité bindend te maken. In de oorspronkelijke versie van het voorontwerp van decreet was hierin ook voorzien, maar na advies van de Bijzondere Commissarissen werd de betreffende paragraaf volledig geschrapt. Zij stellen immers dat een bindend advies niet conform de geest en de letter is wat betreft de taakstelling en de werking van het raadgevend comité zoals bepaald in het kaderdecreet Bestuurlijk Beleid. De toelichting bij het kaderdecreet stelt expliciet dat een raadgevend comité, in het licht van het primaat van de politiek, enkel raad geeft en geenszins over beslissingsbevoegdheid, vetorecht, bindend adviesrecht, en dergelijke meer beschikt.

2.3. In de nota aan de Vlaamse regering wordt de optie voorgesteld van de oprichting van een Instituut voor Strategisch en Beleidsgericht Onderzoek (ISBO), als nieuw loket “tussen” het IWT en het FWO.

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid vindt deze optie niet aangewezen. De VRWB sprak zich vroeger al uit tegen de oprichting van het ISBO.

In zijn advies 64¹ argumenteert de VRWB zijn standpunt hierover als volgt: *“De bestaande VOI’s (hierbij wordt in de eerste plaats gedacht aan het FWO en het IWT) zijn gestructureerd in functie van de finaliteit van de onderzoeksprojecten. Het pakket basisonderzoek is niet éénduidig gedefinieerd en dus moeilijk in één loket onder te brengen. Bovendien strookt dit niet met de voorgenomen vereenvoudiging van de structuren, en kan dit leiden tot grotere versnippering van de middelen. Aanbevelenswaardig zou zijn dit inhomogeen pakket uit elkaar te rafelen en in functie van de finaliteit toe te wijzen aan de meest geëigende bestaande kanalen, mits eventuele optimalisatie hiervan.”*

In zijn advies 81² herhaalt de VRWB nogmaals de bedenking of er werkelijk nood is aan een derde loket.

In elk geval wenst de VRWB over de eventuele oprichting van een ISBO geraadpleegd te worden en een diepgaande discussie te voeren.

Elisabeth Monard
Secretaris

Karel Vinck
Voorzitter

¹ VRWB-Advies 64: Advies bij de beleidsnota's 'Onderwijs en Vorming 2000-2004, partim tertiair onderwijs' en 'Wetenschaps- en Technologiebeleid 2000-2004' (23 maart 2000)

² VRWB-Advies 81: Strategisch Basisonderzoek in Vlaanderen (11 oktober 2002)

De Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB), opgericht bij decreet van 15 december 1993, is het adviesorgaan voor de Vlaamse regering en het Vlaams Parlement inzake elke aangelegenheid betreffende het wetenschaps- en technologiebeleid. De VRWB is een uniek forum waar vooraanstaande actoren uit de academische en sociaal-economische wereld zich beraden over de algemene krachtlijnen van het te voeren wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. De VRWB is samengesteld uit een voorzitter en zestien leden, allen benoemd op grond van hun deskundigheid en/of betrokkenheid bij het wetenschaps- en technologiebeleid in Vlaanderen. Zes van deze leden worden voorgedragen door de Vlaamse Interuniversitaire Raad (VLIR), telkens drie door de werkgevers- en werknemersorganisaties vertegenwoordigd in de SERV, en vier leden worden rechtstreeks benoemd door de Vlaamse regering. Vijf hoge ambtenaren uit de Vlaamse administratie nemen met raadgevende stem deel aan de vergaderingen.

Litgave van de Vlaamse Raad voor Wetenschapsbeleid (VRWB)

E. Monard, secretaris

VRWB-secretariaat
North Plaza B
Koning Albert II-laan 7 - 4e verd.
B-1210 Brussel

Tel. +32 (0)2 553.45.20
Fax +32 (0)2 553.45.23
e-mail: vrwb@vlaanderen.be
website: www.vrwb.vlaanderen.be

